

Sự thắng cử của Đảng Xã Hội Pháp
Diễn tiến bình thường của một chế độ dân chủ:
sau hữu đến tả, rồi ....sẽ lại quay về với hữu
Tôn Thất Thiện

Kết quả về cuộc bầu cử vòng nhì ở Pháp ngày 1/6 cho thấy liên minh do Đảng Xã Hội thắng cử, chiếm 275 trên 577 ghế. Phe hữu chiếm được 247 ghế, Đảng Cộng Sản được 37 ghế, và phe cực hữu của Le Pen được một ghế.

Sự thắng cử của phe tả là một sự bất ngờ, vì trước ngày bầu cử (ngày 25 tháng 5) trong giới chính phủ, cũng như trong dư luận, người ta đoán rằng phe hữu sẽ thua vòng nhất, nhưng sẽ thắng ở vòng nhì, tuy với một đa số thấp hơn số dân biểu họ đang có ở Quốc Hội (484/557).

Sự thắng cử của ĐXH Pháp và liên minh của họ được suy diễn như một sự quay về hướng tả, với những thay đổi lớn về chính sách của nước Pháp. Nhưng, thực tế mà xét, một chính phủ thuộc phe tả cũng sẽ chẳng làm hơn một chính phủ thuộc phe hữu được, vì không một phe nào giải quyết được những vấn đề lớn của Pháp nếu không có một sự quyết định thay đổi quy mô và dứt khoát trong tư tưởng và thái độ của nhân dân Pháp trước những vấn đề mà một thế giới mới đặt ra.

Trong thế giới mới cần cải tổ căn bản

Thế giới ngày nay mang hai đặc tính lớn: 1/ nguy cơ bị cộng sản hóa không còn nữa sau sự sụp đổ ngoạn mục của Liên Xô và các quốc gia cộng sản Đông Âu; do đó ý thức hệ -- tả, hữu -- không còn là một yếu tố căn bản; 2/ thế giới đã bị những phát minh ngày càng gia tốc về thông tin và giao thông biến thành một thị trường bao trùm toàn cầu không cho phép nước nào đứng ngoài, và trong đó sự cạnh tranh -- về phẩm chất và giá cả -- rất ráo riết buộc mỗi quốc gia phải theo nhịp tiến của nhân loại; trong tình trạng này, kinh tế tùy thuộc thị trường, kế hoạch hóa và bao cấp không còn giá trị nữa và nhường chỗ cho tự do kinh doanh.

Trong tình trạng nói trên, mỗi quốc gia phải cải tổ một cách căn bản và quy mô toàn bộ hệ thống kinh tế, tài chánh, và quản lý của mình. Sự cải tổ này đòi hỏi một sự thay đổi lớn và triệt để về tư tưởng và thái độ, và nhất là một số hy sinh, ít nhất là trong một thời gian -- thời gian cải tổ cơ cấu (restructuration) -- để có điều kiện tiến và thi đua với các quốc gia khác.

Không những các quốc gia tiên tiến -- Hoa Kỳ, Nhật Bản, Đức, Canada...--, mà ngay cả các quốc gia tụt hậu như Liên Xô và các nước Đông Âu -- đã áp dụng những biện pháp cần thiết, gây xáo trộn và đau đớn cho dân chúng -- giảm số nhân viên quy mô, cắt ngân sách, cải tổ phương pháp quản lý, cắt bớt hoặc dẹp bỏ một số dịch vụ xã hội như "medicare", trợ cấp xã hội ("welfare"), bớt lương và bỏ các khoản phụ cấp cho nhân viên v.v....

Tất nhiên những biện pháp trên gây chống đối, nhất là của những giới nghiệp đoàn, công chức, giáo viên, nhân viên y tế v.v.... Nhưng những chống đối này cũng giới hạn, vì dân chúng hiểu rằng những cải tổ như vậy là cần thiết. Phần khác, các nghiệp đoàn không thể làm mạnh như trước vì nguy cơ thất nghiệp làm cho đoàn viên bớt hung hăng, và đồng thời dân chúng các quốc gia này có tinh thần kỷ luật cao. Nhờ vậy mà sau một thời gian không dài quá, kinh tế các quốc gia trên đây đã xoay chiều được, và ra khỏi giai đoạn khủng hoảng nặng nhất.

Pháp là ngoại lệ

Pháp là một ngoại lệ. Nhân dân Pháp đã không chấp nhận những hy sinh về quyền lợi mà họ đã tranh đấu để dành được trong quá khứ, trong một giai đoạn mà kinh tế của Pháp và hoàn cầu phát triển mạnh và liên tục. Họ không chấp nhận ai đụng đến “miếng bít tết” (beefsteak) của họ. Và họ cùng nhau xuống đường ào ào để chống đối những chính sách và biện pháp mà chính phủ đưa ra cho nước Pháp có đủ điều kiện để cải tiến tình hình kinh tế và bảo đảm tương lai cho nước Pháp trong một thế giới đã đổi thay. Do đó, trong những năm qua, chúng ta đã mục kích không biết bao nhiêu cuộc xuống đường quy mô và rầm rộ của hết đoàn thể này đến đoàn thể khác chống cải tổ: SNCF (hỏa xa), Air France, Air Liberté, France Telecom, Thomson, Y tế, Đại học, giới xe chở hàng, giới nuôi bò, giới đánh cá, v.v.....

Về phía chính phủ, tuy họ thấy rõ nhu cầu cải tổ và canh tân, nhưng không có chính phủ nào, tả cũng như hữu, có đủ can đảm để thi hành những chính sách tạo điều kiện cần thiết cho nước Pháp đi tới, nhưng lại gây “đau đơn”, dù là chỉ đau đơn nhỏ và trong một thời gian ngắn, cho dân chúng. Cho nên những chính sách và biện pháp đưa ra lại phải rút lui, và thay thế bằng những giải pháp có tính cách cục bộ, vá vúi, nhẹ nhàng, không thực sự giải quyết được các vấn đề căn bản cho nước Pháp đi vào thế kỷ 21 trong những điều kiện tốt.

Vì những lý do nêu trên, không có chính phủ Pháp nào thực sự được dân ủng hộ mạnh. Cứ đến mỗi cuộc tuyển cử là họ bị hất cẳng vì dân chúng bất mãn với những biện pháp mà họ cho là “đụng đến bít tết” của họ, và bỏ phiếu cho đối lập: nếu chính phủ thuộc phe hữu thì họ bỏ phiếu cho phe tả, và ngược lại. Tương nên nhắc ở đây rằng, trong cuộc tuyển cử trước, vào tháng 3 năm 1993, cử tri Pháp đã bỏ phiếu cho 484/577 (84%) dân biểu thuộc phe hữu, và chỉ bầu 96 dân biểu thuộc phe tả, trong đó 67/557 thuộc Đảng Xã Hội (11.6%), 23 dân biểu thuộc Đảng Cộng Sản (3,5%).

Jospin mị dân

Lần này, dân chúng Pháp cho ông Thủ Tướng Alain Juppé và phe hữu về vườn vì ông này đã đưa ra một số biện pháp động chạm đến quyền lợi của họ. Các quan sát viên nghĩ rằng những chính sách và biện pháp ông Juppé đưa ra là cần thiết cho nước Pháp trong cuộc thi đua với các nước khác vào thế kỷ 21. Nhưng cử tri đã chống đối ông, và lựa ông Lionel Jospin, thuộc

Đảng Xã Hội, vì ông này đưa ra một số hứa hẹn có tính cách mị dân, rất “dễ chịu” trong mắt họ: tạo 700.000 việc làm, mà một nửa là trong lãnh vực công (trong khi các quốc gia khác đều giảm nhân viên ở ạt); giảm thời gian làm việc từ 39 xuống 35 giờ mỗi tuần mà không giảm lương và không tăng thuế (trong khi ở các xứ khác, trong thực tế, công nhân phải làm nhiều giờ hơn, và chấp nhận bớt lương và bỏ phụ cấp).

Tạo 700.000 jobs: chuyện không dễ

Ta không cần phải là một giáo sư về kinh tế tài chính cũng hiểu ngay rằng, trong tình trạng hiện tại, tạo ra 700.000 công ăn việc làm (jobs), và nhất là 350.000 việc trong lãnh vực công không phải là chuyện dễ. Nó đòi hỏi một ngân khoản lớn, trong khi chính phủ đang bị khó khăn về ngân sách. Và nếu không tăng thuế thì lấy tiền đâu mà trả lương cho số nhân viên khổng lồ đó? Vả lại, giảm số giờ làm việc mà không giảm lương là một cách tăng lương đương nhiên cho nhân công, và điều này ngược với xu hướng hiện tại.

Điều mà ta có thể đoán được dễ dàng là sau một thời gian, mà có thể nói là ngắn, ông Jospin sẽ không thực hiện được những lời hứa trời biển của ông; nạn thất nghiệp trầm trọng (12.8 % hiện nay) sẽ tiếp tục hoành hành, và chính phủ của ông cũng sẽ bị dân chúng Pháp chống đối như những chính phủ khác thiên hữu. Trong cuộc tuyển cử tới, cử tri Pháp lại bỏ phiếu rầm rộ chống Đảng Xã Hội và phe tả, và bỏ phiếu cho phe hữu. Và cứ thế mãi, vì nếu không có một sự đổi thay lớn trong tư tưởng và thái độ của dân chúng Pháp, không có chính phủ nào giải quyết được những vấn đề căn bản hiện tại của Pháp. Những vấn đề này là vấn đề của thời đại; nó không mang tính chất “tả” hay “hữu”, và nó chỉ có thể giải quyết nếu được nhận diện một cách khách quan và can đảm, không phe phái, và những giải pháp đưa ra phải thực tế, không mang tính cách ý thức hệ.

Thật ra, thì trong thời Tổng Thống Francois Mitterand, trưởng Đảng xã Hội, một số cải tổ có tính cách “hữu” đã được thực hiện. Trong giới Đảng Xã Hội người ta không đòi hỏi một sự “tuyệt đối cự tuyệt chủ nghĩa tư bản” nữa; lợi nhuận không còn được coi như là một “đều ác”; “tập thể hóa” phương tiện sản xuất không còn là một khẩu hiệu; sau hai năm chi tiêu lớn ông Mitterand áp dụng chính sách tiết kiệm tài chính; sự tăng gia thuế được đình chỉ; chính sách quốc hữu hóa ngưng lại; lương bổng không leo thang theo lạm phát; chi tiêu về “trợ cấp xã hội” bị giới hạn; thời gian làm việc không bị giảm xuống 35 giờ như dự định; giá cả và di chuyển vốn được tự do, v.v.....

Nhưng sau khi Mitterand qua đời, dưới sự lãnh đạo của ông Jospin, Đảng Xã Hội lại quay về hướng tả. Thái độ của ông ta và đồng chí về vấn đề quốc hữu hóa, về thị trường lao động, về thuế má và các công sở, vẫn như cũ. Nay, với nhu cầu liên hiệp với Đảng Cộng Sản cho có đủ đa số dân biểu để lập chính phủ, ông ta lại phải cứng rắn hơn nữa, tuy rằng Đảng Cộng Sản nay chỉ còn 150.000 đảng viên (thay vì 500.000), báo l'Humanité chỉ bán được 50.000 số (thay vì 150.000) mỗi ngày, và ĐCS chỉ có 23 dân

biểu. Tuy nhiên, trong tình trạng đã nêu ở trên, ông Jospin khó làm theo ý muốn của ông, và rồi ông cũng theo số phận ông Juppé, nghĩa là chính phủ của ông lại gặp chống đối rùm beng, và ông sẽ phải nhường chỗ cho đối lập, nghĩa là của phe hữu.

Sự thay đổi chính phủ như trên là biểu hiệu của sự sử dụng quyền dân chủ của nhân dân Pháp. Quyền đó là quyền lựa chọn đại diện của mình trong những cuộc tuyển cử tự do, đứng đắn. Sự lựa chọn đó có thể sai, nhưng quyền tự do lựa chọn và thay thế đại diện của người dân được bảo đảm. Sai thì ráng chịu, nhưng đến cuộc tuyển cử sau có thể sửa, cho đến khi nào đúng....

Ottawa, 2/6/1997

2068 chữ

Cậu Phấn,

Nếu tôi đánh bài này bằng VNI-ANSI Windows vào hard disk rồi "attach" vào E-Mail (Eudora), cậu có convert nó ra chữ Việt thường không? (Và làm sao??) Nếu được, lần sau tôi sẽ làm vậy để đỡ tiền Fax, và bên đó đỡ công đánh lại.

Tới giờ này, tôi "attach" như thế, hình như Eudora không chịu. Nếu dùng Viet Net (VIQR) character set thì may ra được, nhưng bên đó lại phải đánh máy lại.

Thiện

Tôn Thất Thiện
223 Britannia Road
Ottawa ,Ont., K2B 5X1, Canada
Tel: 1-613-596.8181.Fax: 1-613-596.9044
E-Mail: ~~ttton~~@igs.net

Page 1 of...5.....

F A X

Date: ..... 2 June 1997 .....

Time: .....

Reference:.....

To: ..... *Ngay Nay / Trac, Houston* .....

Fax number : ..... 1 713 526 8637 .....

Tôn Thất Thiện

223 Britannia Road

Ottawa ,Ont., K2B 5X1, Canada

Tel: 1-613-596.8181.Fax: 1-613-596.9044

E-Mail: tonthatthien@igs.net

Pages 5
Date: 2 Jun 97
Time: .....

F A X

To: Việt Luận Sydney

Fax number : 61 2 9707 1572

Reference: .....

MESSAGE Hello !

Th.